

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **B, M.**, zast. JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou, se sídlem Praha 1, Žitná 45, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 26. 7. 2005, č. j. 46 Az 96/2004 - 36,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 8. 10. 2004, č. j. OAM-291/VL-20-ZA073-2004. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti požádal rovněž o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, o ustanovení advokáta a ustanovení tlumočnicka.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí žalovaného, stěžovatel namítal porušení § 3 odst. 3, § 32 odst. 1, § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a § 12 a § 91 zákona o azylu, k čemuž zejména uváděl, že správní orgán se nedostatečně zabýval jeho psychickým stavem způsobeným pronásledováním a bitím (za členství ve straně A. – N.) a dalšími tvrzenými skutečnostmi. Uvedl, že není v jeho silách si zapamatovat všechny události, které se mu ve vlasti přihodily. Dovožoval nezákonnost napadaného rozhodnutí a požadoval, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

Krajský soud v Praze, obdobně jako žalovaný správní orgán, dospěl v rozsudku k závěru, že stěžovatel zemi původu neopustil z důvodů upravených zákonem o azylu, tj. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu). Krajský soud konstatoval, že stěžovatelem uváděné skutečnosti ztratily z důvodu rozporů a častých změn na pravdivosti a stěžovatel na věrohodnosti. K námitce stran psychického stavu soud uvedl, že stěžovatel si v průběhu řízení na špatný psychický stav nestěžoval, naopak uváděl, že jeho psychický stav je dobrý a cítí se zdrav. Krajský soud v Praze přitom neshledal ani jiné porušení zákona, či existenci překážky vycestování. S odkazem na uvedené uzavřel, že napadané rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a žalobu proto jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal stěžovatel **kasační stížnost**, ve které zejména namítal porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1, § 46 správního řádu, resp. absenci logické vazby mezi rozhodnutím a podkladem pro něj. Dále uvedl, že rozpornost jeho tvrzení, o kterých hovoří soud, byla způsobena psychickým stavem, který byl vyvolán pobytem v Kyrgyzstánu. Skutečnost, že si na něj nestěžoval, pak podle stěžovatele neznamená, že byl v dobrém zdravotním stavu, neboť s ohledem na svůj psychický stav si jej neuvědomoval. Dovožoval existenci humanitárních důvodů a namítal porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, a dovolával se judikatury. Stejně tak uváděl, že v Kyrgyzstánu se není možné obrátit na policii. Požadoval zrušení napadaného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení. V kasační stížnosti rovněž požádal o ustanovení zástupce, tlumočnicka, osvobození od soudních poplatků a přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel požádal soud o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, krajský soud mu dne 13. 9. 2005 zaslal na adresu uvedenou v kasační stížnosti (B. 116, P. 3) formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech k žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.“. Tato zásilka se však dne 19. 9. 2005 vrátila zpět se záznamem pošty, že stěžovatel je na uvedené adrese neznámý.

Krajský soud proto zjišťoval poslední známý pobyt stěžovatele. Z databáze Ministerstva vnitra bylo zjištěno, že žalobce B. M., nar. x, státní příslušník Kyrgyzstánu, byl naposledy hlášen k pobytu na adrese: Pobytové středisko B. – J. Jeho další pobyt z této evidence není znám. Krajský soud se poté pokusil předmětnou zásilku doručit stěžovateli na takto zjištěnou poslední známou adresu stěžovatele, ale rovněž tato zásilka se dne

19. 10. 2005 vrátila jako nedoručená. K dotazu krajského soudu sdělila dne 3. 11. 2005 Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie v Praze, že podle dostupných informací má jmenovaný vydané vízum za účelem strpení, platné do 29. 6. 2006, a poslední adresou od 27. 9. 2005 je adresa: P. 3, B. 883/116.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 8. 11. 2005, č. j. 46 Az 96/2004 - 61, ustanovil stěžovateli opatrovnici paní Z. V., administrativní pracovnící Krajského soudu v Praze. V odůvodnění uvedl, že podle zjištění soudu pobyt stěžovatele není znám, proto mu soud podle § 29 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s ustanovením § 64 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ustanovil opatrovníka.

Po postoupení věci Nejvyššímu správnímu soudu bylo v souvislosti s úkony tohoto soudu zjištěno, že se stěžovatel na adrese P. 3, B. 883/116 zdržuje. Za tohoto stavu věci má Nejvyšší správní soud zato, že odpadl důvod, pro který byla stěžovateli opatrovnice ustanovena a funkce opatrovníka bez dalšího zanikla.

Podle § 105 s. ř. s. *musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštního zákona vyžadováno pro výkon advokacie.* Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. ustanoví předseda senátu navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků (§ 138 o. s. ř.), na jeho žádost zástupce, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel v kasační stížnosti požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud mu opakovaně zaslal formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“ k vyplnění tam požadovaných údajů, potřebných pro posouzení důvodnosti žádosti o ustanovení zástupce v řízení o kasační stížnosti. Stěžovateli k tomuto stanovil lhůtu 15 dnů ode dne doručení výzvy. Stěžovatel, ač zásilku oproti podpisu osobně převzal, na uvedenou výzvu ve stanovené lhůtě, a ani později, nijak nereagoval.

Protože nebyly zjištěny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, soud stěžovateli usnesením ze dne 16. 10. 2006, č. j. 4 Azs 444/2005 - 77, rozhodl tak, že se stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupce z řad advokátů neustanovuje a současně vyzval stěžovatele, aby ve lhůtě do patnácti dnů od doručení tohoto usnesení doložil do spisu plnou moc udělenou advokátovi, který jej bude v řízení o kasační stížnosti zastupovat. Zároveň stěžovatele poučil o tom, že pokud výzvě soudu ve stanovené lhůtě nevyhoví, bude řízení o kasační stížnosti podle § 37 odst. 5 odmítnuto.

Dne 22. 11. 2006 byla (faxem) Nejvyššímu správnímu soudu doručena plná moc udělená stěžovatelem JUDr. Ireně Strakové, advokátce, se sídlem Žitná 45, Praha 1, pro řízení o kasační stížnosti ve věci týkající se stěžovatele, která byla v zákonné lhůtě doplněna i písemným vyhotovením.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti **vyjádření**, ve kterém zejména uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis a judikaturu. Navrhl nepřiznání odkladného účinku a zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud dále vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza k pobytu nad 90 dní za účelem strpění pobytu na území, pokud předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany. Vízum za účelem strpění pobytu nelze udělit, pokud cizinec podává opakovaně kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu, ačkoliv již o kasační stížnosti proti tomuto rozhodnutí bylo pravomocně rozhodnuto, nebo pokud cizinec na území pobývá na základě povolení k pobytu podle zvláštního právního předpisu. Časovou platnost víza za účelem strpění pobytu stanoví policie na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu 1 roku. Na žádost cizince, není-li řízení o kasační stížnosti ukončeno, může být doba platnosti víza za účelem strpění pobytu prodloužena, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumával napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ustanovení § 12 zákona o azylu stanoví, že *se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Nejvyšší správní soud s ohledem na svou ustálenou rozhodovací praxi konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je udělit azyl toliko za pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, resp. z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z taxativně vymezených důvodů. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích, vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedeným, což však v souzené věci nenastalo.

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil tyto podstatné skutečnosti: Stěžovatel podal dne 26. 1. 2004 žádost o udělení azylu, ve které zejména uvedl, že Kyrgyzstán opustil z politických důvodů. Z protokolu o pohovoru k důvodům žádosti o azyl ze dne 15. 3. 2004 přitom vyplynulo, že stěžovatel uváděl, že působil ve straně A. – N., za což byl pronásledován; dále uváděl, že byl opakovaně zadržen,

bylo mu vyhrožováno, byl i vyloučen ze školy. Stejně tak však z protokolu vyplynulo, že s uvedenými problémy se stěžovatel neobrátil na žádný kyrgyzský či mezinárodní orgán. Z protokolu přitom vyplynuly nesrovnalosti v odpovědích stěžovatele, např. v otázce termínu či doby vyloučení ze školy, kterou v Kyrgyzstánu studoval, dále i v otázce termínu či doby zatčení kandidáta strany A. – N., pro něhož stěžovatel údajně podle svého tvrzení pracoval, apod. Dne 30. 9. 2004 byl se stěžovatelem proveden další pohovor, ze kterého opětovně vyplynuly zásadní nesrovnalosti, např. stran data jeho zadržení policií. K důvodu žádosti o azyl v České republice pak uváděl, že „neví, proč si ji vybral, možná proto, že v Kyrgyzstánu byl J. F. a že se tady žije lépe a nikdo jej nebude pronásledovat“.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatele, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud a jejich závěr o rozpornosti stěžovatelových tvrzení, tak plně vychází ze správního spisu a stěžovatelových výpovědí. Skutečnost, že si stěžovatel nepamatuje zásadní informace, např. okamžik zatčení kandidáta strany A. – N., pro kterého pracoval, okamžik vyloučení ze školy, či zejména datum svého zadržení policií (toliko uváděl, že to bylo na podzim), které se jej musely bytostně dotknout, značně devalvují věrohodnost stěžovatelových tvrzení. Odhlédnout nelze ani od skutečnosti, že stěžovatel o pronásledování nepředložil žádný důkaz, neobrátil se s žádostí o pomoc na žádný tamní či mezinárodní orgán a přímo vycestoval do České republiky, o které měl toliko kusé informace.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadané rozhodnutí, a neshledal porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1, § 46 správního řádu, resp. absenci logické vazby mezi rozhodnutím a podkladem pro něj, jak tvrdil stěžovatel. Nejvyšší správní soud naopak dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž krajský soud v souladu se skutečností posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn správně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy.

Ke konkrétní námitce, že rozpornost jeho tvrzení byla způsobena právě psychickým stavem, který byl vyvolán pronásledováním v Kyrgyzstánu, přičemž skutečnost, že si na něj nestěžoval, pak podle stěžovatele neznamena, že byl v dobrém zdravotním stavu, neboť s ohledem na svůj psychický stav si jej neuvědomoval. Nejvyšší správní soud uvádí, že primárním úkolem správního orgánu je řádně posoudit a zhodnotit skutkový stav. Při tom správní orgán v azylovém řízení vychází mj. zejména ze skutečností, které jsou mu stěžovatelem sděleny a porovnává je s informacemi o zemi původu stěžovatele. Za situace, kdy stěžovatel ovšem ve svých výpovědích uváděl rozporná tvrzení, a to navíc zásadního charakteru, nelze přisvědčit stěžovateli v tom, že by i ta byla uváděna rozporně právě v důsledku psychických problémů, neboť stěžovatel byl, jak vyplývá z obou protokolů, schopen velmi podrobně uvádět skutečnosti týkající se jeho života v Kyrgyzstánu. V této námitce tak Nejvyšší správní soud stěžovateli nemohl přisvědčit. Nejvyšší správní soud rovněž neshledal ani důvodnost námitky stran porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod či jiného mezinárodního dokumentu. Konečně pak k námitce o existenci humanitárních důvodů musí Nejvyšší správní soud uvést, že tuto skutečnost stěžovatel neuváděl v řízení o žalobě, namítal toliko porušení § 12 a § 91 zákona o azylu, a Nejvyšší správní soud ji tak s odkazem na znění § 104 odst. 4 s. ř. s., ve spojitosti i s ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s., nemohl brát při svém rozhodování v potaz.

V žádné z uváděných námitek tak Nejvyšší správní soud stěžovateli nepřisvědčil a kasační stížnost proto jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S ohledem na to, že stěžovatel si obstaral pro řízení o kasační stížnosti advokáta, který jménem stěžovatele v řízení jedná, se již Nejvyšší správní soud pro nadbytečnost nezabýval žádostí o ustanovení tlumočnicka. K žádosti o osvobození od soudních poplatků Nejvyšší správní soud uvádí, že řízení vazylových věcech je podle dikce zákona č. 542/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, od poplatku osvobozeno.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný správní orgán žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 15. prosince 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu